

YLEISÖLLE TARKOITETTU TIIVISTELMÄ

Hallintoviranomainen myönsi vuonna 2018 tukea 17 hankkeelle, ja kaiken kaikkiaan koko ohjelmakaudella on tähän mennessä myönnetty tukea 66 hankkeelle. Ohjelmassa on 31.12.2018 mennessä päätetty yhteensä 35 087 630 eurosta EAKR-varoja (55 prosenttia) ja 6 598 247 eurosta Norjan IR-varoja (84 prosenttia). Kiinnostaviin hankkeisiin on siis edelleen haettavana noin 25 miljoonaa euroa EU-varoja ja 1,45 miljoonaa euroa Norjan IR-varoja. Hallintoviranomainen päätti vuonna 2018 yhteensä noin 7,87 miljoonan euron maksuista. Tuensaajille on nyt maksettu yhteensä noin 15,4 miljoonaa euroa ohjelmakauden aikana. Maksut vastaavat noin 45:tä prosenttia hankkeille tähän mennessä myönnettyistä varoista ja noin 26:ta prosenttia ohjelman koko budjetista.

Vuoden aikana tehtiin aloite ohjelman muuttamista koskevan pyynnön jättämisestä Euroopan komissiolle. Muuttamispyyntö koski EAKR-varojen uudelleen kohdentamista Karelia CBC -ohjelmasta (Suomi) ja Kolarctic CBC -ohjelmasta (Suomi ja Ruotsi) Interreg Pohjoinen -ohjelmaan. Ohjelman muutos merkitsee sitä, että Pohjoinen-ohjelmaan on lisätty 18,46 miljoonaa euroa EAKR-varoja ja sen budjetissa on nyt noin 60,41 miljoonaa euroa EAKR-varoja. Ohjelman nykyinen kokonaisbudjetti on 94,62 miljoonaa euroa, kun lasketaan mukaan EU-maiden kansallinen vastinrahoitus. Yhdessä Norjan rahoituksen kanssa ohjelman kokonaisbudjetti on noin 111,94 miljoonaa euroa.

Toimintalinjalla 1 ”Tutkimus ja innovointi” on tähän mennessä hyväksytty yhteensä 22 hanketta, joista kaksi on esiselvityksiä. Meneillään on 19 hanketta, ja kolme hanketta on päätynyt 31.12.2018 mennessä. Vuoden 2018 loppuun mennessä toimintalinjan budjetoiduista EAKR-varoista oli varattu 10,76 miljoonaa euroa (57 prosenttia) ja Norjan IR-varoista 2,04 miljoonaa euroa (82 prosenttia). Hyväksytyistä hankkeista 13:n tavoitteena on parantaa pienten ja keskisuurten yritysten kykyä kaupallistaa kehitettyjä tuotteita ja palveluja. Ohjelman eri tutkimushankkeisiin on tähän mennessä osallistunut yhteensä 115 yritystä. Lisäksi hankkeiden tuloksena yhteensä 178 toimijaa on tähän mennessä osallistunut erilaisiin uusiin tuotteisiin, palveluihin tai menetelmiin johtaviin toimiin. Erään vuoden aikana hyväksytyn hankkeen tarkoituksena on kehittää pienten ja keskisuurten polttolaitteistojen savukaasujen energiatehokasta puhdistusta. Eräässä toisessa hankkeessa pyritään kehittämään teollisuuden ja voimalaitosten sivuvirtoihin perustuva uusi betoniratkaisu, joka soveltuu talvibetonointiin, mahdollistaa betonin valamisen alhaisissa lämpötiloissa ja kestää pitkiä kuljetusmatkoja.

Jo aiemmin on käynnistynyt hankkeita, jotka liittyvät muun muassa puuteollisuuteen, biopohjaisiin komposiittimateriaaleihin, metallien 3D-

tulostukseen sekä vanadiinin talteenottotekniikoiden kehittämiseen kaivosjätteitä varten.

Eräissä muissa hankkeissa tavoitteena on vahvistaa innovaatiojärjestelmän toimijoiden kykyä toimia eurooppalaisilla tutkimusareenoilla alueen painopistealoilla. Hankkeissa selvitetään muun muassa, miten arktisten alueiden tietoliikennekapasiteettia/kattavuutta voitaisiin parantaa sekä miten terästeollisuudessa voidaan vähentää energiankulutusta ja fossiilipäästöjä sekä saada aikaan kustannustehokkaampia ja ympäristöystävällisempiä prosesseja.

Toimintalinjalla 2 ”Yrittäjyys” on hyväksytty yhteensä 14 hanketta, joista neljä on esiselvityksiä. Meneillään on kahdeksan hanketta, ja kolme esiselvityshanketta on päättynyt 31.12.2018 mennessä. Vuoden 2018 loppuun mennessä toimintalinjan budjetoiduista EAKR-varoista oli varattu 9,27 miljoonaa euroa (56 prosenttia) ja Norjan IR-varoista 2,2 miljoonaa euroa (82 prosenttia).

Erään vuoden aikana hyväksytyin hankkeen, *CYNIC*, erityistavoitteena on lisätä rajat ylittäviä liiketoimintamalleja hyödyntävien pk-yritysten määrää. Hankkeessa pyritään edistämään alueen digitaalisen palvelulinkeidon kehitystä tarjoamalla rajat ylittävä testauksen ja oppimisen kehitysympäristö. Hankkeen avulla pk-yritykset saavat käyttöönsä tietoturvallisuuden liittyvän fyysisen ja virtuaalisen kokeilu- ja oppimisympäristön. Kahden muun vuoden aikana hyväksytyin hankkeen tavoitteena on lisätä alueen pk-yritysten vientiä. Toinen niistä on jatkoa vuoden aikana päättyneelle onnistuneelle *VAE*-hankkeelle. *VAE II* -hanke on edeltäjänsä tavoin suuntautunut matkailualalle, ja sen tavoitteena on lisätä alueen näkyvyyttä matkailu- ja käyntikohteena sekä kehittää ympärivuotista matkailua alueella. Toisen hankkeen tavoitteena on auttaa alueen pk-yrityksiä kehittämään uusia liiketoimintamahdollisuuksia hyödyntämällä kiertotaloutta, esimerkiksi prosesseja, joissa materiaaleja ja komponentteja valmistetaan uudelleen additiivisilla menetelmillä. Toimintalinjalla on hyväksytty aiemmin hankkeita, jotka liittyvät muun muassa luovien alojen yhteistyöhön, matkailualaan, prosessiteollisuudessa toimiviin pk-yrityksiin sekä elintarvikealan yrityksiin.

Myös toimintalinjalla 2 ohjelma on onnistunut saamaan yrityksiä mukaan hankeaktiiviteetteihin. Rajat ylittäviin markkinointitoimiin osallistuvien yritysten määrä on sitä koskevan indikaattorin mukaan kasvanut vuoden aikana yhteensä 225:een, kun ohjelman tavoitteena on 200 yritystä. Myös osallistumisessa liiketoiminnan kehitystoimiin ollaan jo 87 prosentissa ohjelman lopullisesta tavoitteesta.

Toimintalinjalla 3 ”Kulttuuri ja ympäristö” on hyväksytty yhteensä 19 hanketta, joista kaksi on esiselvityksiä. Meneillään on 15 hanketta, ja neljä hanketta on päättynyt 31.12.2018 mennessä. Vuoden 2018 loppuun mennessä toimintalinjan

budjetoiduista EAKR-varoista oli varattu 9,34 miljoonaa euroa (55 prosenttia) ja Norjan IR-varoista 2,09 miljoonaa euroa (89 prosenttia).

Vuoden aikana hyväksytyistä viidestä hankkeesta kahdessa on erityistavoitteena alueen kulttuurin ja kulttuuriperinnön vahvistaminen. *Viesso duobddága / Elävä maisema* -hankkeen tavoitteena on lisätä tietämystä luulajansaamelaisesta alueesta yhteisenä Ruotsissa ja Norjassa sijaitsevana alueena sekä välittää tietoa saamelaisten tavasta käyttää ja ymmärtää maisemaa perustaksi elämys- ja luontopohjaisen matkailun kehittämiseen pohjoisilla alueilla. *Digital access to the Sámi heritage archives* -hankkeen tavoitteena on puolestaan parantaa saamelaisen kulttuuriperinnön saavutettavuutta kehittämällä tieto- ja viestintä tekninen sovelluskokonaisuus. Järjestelmä toimii hakutyökaluna ja mahdollistaa käyttäjän pääsyn saamenkielistä kulttuuria ja kulttuuriperintöä koskeviin digitaalisiin kokoelmiin.

Vuoden aikana myönnettiin rahoitusta myös *HALTI*-hankkeelle, jonka erityistavoitteena on luonnonympäristöjen suojelutason paraneminen. Hankkeessa laaditaan pitkäaikainen, kestävä vuosittainen toimintasuunnitelma ja yhteinen luontomatkailusuunnitelma (visitor management plan) Haltin yhteistyöaluetta varten. Hanke kattaa Käsivarren erämaan luonnonsuojelualueen Suomessa sekä Reisan kansallispuiston ja Raisduottarhaldin maisemansuojelualueen Norjassa.

Tähän mennessä on myönnetty rahoitusta yhteensä kuudelle hankkeelle, joiden erityistavoitteena on luonnonympäristöjen suojelutason paraneminen. Edellä mainitun *HALTI*-hankkeen lisäksi meneillään on esimerkiksi Tenojokeen liittyvä hanke, jonka tarkoituksena on muun muassa poistaa vaellusesteitä ja arvioida aiemman entistämistoiminnan vaikutuksia. Toisessa hankkeessa tavoitteena on edistää Perämeren biologisen tilan suojelua muun muassa kehittämällä yhteisiä menetelmiä, jotka vähentävät ympäristömyrkköjen kulkeutumista vesistöistä Itämereen.

Toimintalinjalla 4 ”Yhteiset työmarkkinat” on hyväksytty yhteensä 11 hanketta, joista neljä on esiselvityksiä. Meneillään on seitsemän hanketta, ja neljä hanketta on päättynyt 31.12.2018 mennessä. Vuoden 2018 loppuun mennessä toimintalinjan budjetoiduista EAKR-varoista oli varattu 2,10 miljoonaa euroa (46 prosenttia) ja Norjan IR-varoista 0,45 miljoonaa euroa (65 prosenttia).

Vuoden aikana hyväksytyistä viidestä hankkeesta kahdessa on tavoitteena rajat ylittävän liikkuvuuden lisääminen työmarkkinoilla. *Perämerenkaaren nuoret* -hankkeen päätavoitteena on lisätä nuorten rajat ylittävää liikkuvuutta opiskeluaikana siten, että he oppivat yrittäjyyttä ja rajat ylittävää yhteistyötä. *Academic North* -hankkeen tavoitteena on auttaa akateemisesti koulutettuja työllistymään sosiaalisesti kestävällä tavalla sekä edistää ratkaisujen löytymistä

osaavan työvoiman puutteeseen etenkin ICT-alalla. Hankkeessa pyritään muun muassa tiivistämään useiden ohjelma-alueen yliopistojen välistä yhteistyötä.

Vuoden aikana on myönnetty rahoitusta myös *Sámi musihkkaakademija* -hankkeelle, jonka tarkoituksena on edistää saamelaiselinkeinoihin liittyvän osaamisen kehittämistä. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa saamelaista musiikkia elinkeinona. Hankkeeseen sisältyy kaksivuotinen saamelaismusiikin aikuiskoulutus, päiväkotien ja koulujen saamelaismusiikin opetuksen kehittäminen, musiikkialan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen sekä verkoston laajentaminen ja vahvistaminen. Jo aiemmin on myönnetty rahoitusta muun muassa *Biegganjunázat*-hankkeelle, jonka päätavoitteena on tarjota poronhoitoon liittyvää rajat ylittävää koulutusta. Muita esimerkkejä meneillään olevista hankkeista, jotka ovat jo esitelleet tuloksia, ovat *Arctic Labour* ja *Rampen/Ramppi*. Molemmissa hankkeissa pyritään lisäämään rajat ylittävää liikkuvuutta työmarkkinoilla. *Arctic Labour* -hankkeen tavoitteena on lisätä rajan yli muuttavien tai muuttoa harkitsevien määrää. *Rampen/Ramppi*-hankkeen tavoitteena on puolestaan löytää asianomaisten organisaatioiden välisiä yhteistoimintamuotoja, joilla voidaan vähentää ilman työtä tai pätevää koulutusta olevien nuorten määrää alueella. Rajat ylittäviin liikkuvuusaloitteisiin liittyviin ohjelman toimiin on tähän mennessä osallistunut 1 077 henkilöä.